

TREVOR NOAH

KLEURENBLIND

*Voor mijn moeder, mijn allereerste fan.
Dankzij jou ben ik een man.*

KLEURENBLIND

Op Sandringham leerde ik Teddy kennen. Een ontzettend grappig joch, en razend charmant. Mijn moeder noemde hem Bugs Bunny; hij had een brutale grijns en twee grote voortanden die onder zijn lip vandaan staken. Teddy en ik waren twee handen op één buik. Het klikte meteen tussen ons en vanaf dag één waren we onafscheidelijk. We haalden altijd kattenkwaad uit. Met Teddy had ik eindelijk iemand gevonden die me het gevoel gaf dat ik normaal was. Ik was de schrik van mijn familie. Hij was de schrik van zijn familie. We waren onverbeterlijke herrieschoppers. Als we van school naar huis liepen, smeten we stenen door ruiten, en zodra ze aan gruzelementen gingen maakten we ons uit de voeten. We moesten aan de lopende band schoolblijven. De docenten, de leerlingen, de rector, iedereen op school wist het: Teddy en Trevor betekende hommeles.

Teddy's moeder werkte als huishoudelijke hulp voor een gezin in Linksfield, een dure buitenwijk in de buurt van school. Linksfield was een heel eind bij mijn huis vandaan, bijna veertig minuten lopen, maar nog wel te doen. In die tijd deed ik sowieso bijna niets anders dan rondlopen. Ik had geen geld om andere dingen te doen, en ik had geen geld voor een ander vervoermiddel. Als je van lopen hield, had je aan mij een goede. Teddy en ik liepen samen door heel Johannesburg. Ik ging vaak mee naar Teddy's huis om te chillen. Dan liepen we daarna naar mijn huis om daar te chillen. Vervolgens liepen we van mijn huis naar het centrum, een wandeling van bijna

drie uur, alleen maar om daar een beetje rond te slenteren, en dan liepen we weer helemaal terug.

Op vrijdag- en zaterdagavond gingen we altijd naar het winkelcentrum om daar rond te hangen. De Belfour Park Shopping Mall was een paar straten bij mijn huis vandaan. Het was geen groot winkelcentrum, maar het was wel van alle gemakken voorzien: een speelhal, een bioscoop, restaurants, de Zuid-Afrikaanse versie van de Target en de Zuid-Afrikaanse versie van de Gap. Als we er eenmaal waren, zwierven we door het gebouw, want geld om te shoppen of naar de film te gaan of iets te eten te halen hadden we niet.

Op een avond waren we in het winkelcentrum toen de meeste winkels al dicht waren, maar de bioscoop was nog open en dus waren de deuren van het gebouw ook nog open. Er was ook een kiosk waar tijdschriften en wenskaarten werden verkocht. De winkel had geen deur. Na sluitingstijd werd er simpelweg een aluminium rolluik met stansgaten neergelaten en met een hangslot vastgezet. Toen we langs die winkel liepen, ontdekten Teddy en ik dat we onze armen door de gaten konden steken, precies ver genoeg om de bonbons uit het rek erachter te pakken. En dat waren geen gewone bonbons, nee, het waren bonbons gevuld met sterkedrank. Ik was gek op alcohol. Mijn hele leven al nam ik als het ook maar even kon stiekem slokjes van de drankjes van volwassenen.

We staken een hand naar binnen, pakten er een paar, slurpten de drank eruit en vraten de chocolade op. Bingo. We gingen telkens terug om er meer te stelen. 's Avonds wachtten we tot de winkels sloten, en dan gingen we tegen het hek zitten alsof we daar gewoon een beetje zaten te kletsen. Als de kust veilig was, stak een van ons een arm naar binnen om een bonbon te pakken, en dan slurpten we de whisky eruit. Arm naar binnen om een bonbon te pakken, en dan slurpten we de rum eruit. Arm naar binnen, weer een paar, en dan slurpten we de cognac eruit. Dit deden we elk weekend, zeker een maand lang, en het was te gek. Totdat we overmoedig werden.

Het was een zaterdagavond. We hingen een beetje rond in de buurt van de kiosk, leunend tegen het rolluik. Ik stak mijn arm naar

binnen om een bonbon te pakken, en precies op dat moment kwam er een bewaker om de hoek. Hij zag me terwijl mijn arm tot aan mijn schouder door het hek stak. Ik haalde mijn hand terug met een zootje bonbons. Het was net een film. Ik zag hem. Hij zag mij. Hij zette grote ogen op. En ik probeerde zo nonchalant mogelijk weg te lopen.

‘Hé! Blijf staan!’ schreeuwde hij.

En de klopjacht begon. We stoven weg in de richting van de uitgang. Als een andere bewaker ons zou betrappen zaten we in de val, dus we renden zo hard we konden. We raceten naar buiten. Eenmaal op het parkeerterrein kwamen er van alle kanten bewakers aan, minstens tien. Ik rende met mijn hoofd gebogen. De bewakers kenden me. Ik was daar zo ontzettend vaak. Ze kenden mijn moeder. Haar bank zat er. Als ze ook maar een glimp van mijn gezicht zouden opvangen, was ik de klos.

We renden dwars over het parkeerterrein, slalomden tussen geparkeerde auto's door, met de schreeuwende bewakers op onze hielen. We kwamen aan bij het benzinstation, renden erdoorheen, en sloegen links af, de hoofdweg op. Ze bleven ons achtervolgen en wij renden alsof de duivel ons op de hielen zat, en het was echt geweldig! Het risico dat je werd gepakt verhoogde de lol van alles wat we uithaalden alleen maar, en deze wilde achtervolging al helemaal. Ik genoot. Ik scheet zeven kleuren bagger, maar ik genoot ook. Dit was mijn terrein. Dit was mijn wijk. In mijn wijk kreeg je me niet te pakken. Ik kende elke straat en elke steeg, elke muur waar ik overheen kon klimmen, elk hek met een gat dat groot genoeg was om doorheen te wurmen. Ik kende elke sluiproute. In die tijd was ik altijd met vluchtroutes bezig, waar ik ook was. Je weet wel, voor als er stront aan de knikker was. In werkelijkheid was ik een nerd met amper vrienden, maar in mijn eigen ogen was ik een belangrijk, gevaarlijk man die goed in de gaten moest houden waar de camera's hingen en waar de uitgangen waren.

We wisten dat we niet konden blijven rennen. We moesten een list verzinnen. Teddy en ik stoven langs de brandweerkazerne. Vlak

erna was een straat naar links, die doodliep op een metalen hek. Ik wist dat er een gat in het hek zat waar we doorheen konden kruipen. Aan de andere kant kwam je uit op een braakliggend veld achter het winkelcentrum, en via daar kon je doorsteken naar de doorgaande weg en mijn huis. Een volwassene paste niet door het gat, maar een jongen wel. Ik had er jarenlang van gedroomd om geheim agent te worden en daar had ik nu eindelijk profijt van; nu ik moest ontsnappen, wist ik hoe.

‘Teddy, hierheen!’ riep ik.

‘Die straat loopt dood!’

‘We kunnen erdoor. Kom mee!’

Maar hij kwam niet mee. Ik rende de doodlopende straat in. Teddy ging de andere kant op. De helft van de bewakers volgde hem, de andere helft volgde mij. Ik kende het hek en wist precies hoe ik door het gat moest kruipen. Hoofd, schouder, één been, halve draai, dan het andere been, klaar. Ik was ontsnapt. De bewakers kwamen aan bij het hek en konden niet verder. Ik rende over het veld naar een hek aan de andere kant, glipte daar door een ander gat, en toen stond ik op de weg drie straten bij mijn huis vandaan. Ik stak mijn handen in mijn zakken en kuierde ontspannen naar huis, een onschuldige voetganger die een luchtje was gaan scheppen.

Eenmaal thuis wachtte ik op Teddy. Hij kwam alleen maar niet. Ik wachtte een halfuur, drie kwartier, een uur. Geen Teddy.

Fuck.

Ik rende naar Teddy’s huis in Linksfield. Geen Teddy. Maandagochtend ging ik naar school. Nog steeds geen Teddy.

Fuck!

Nu begon ik me echt zorgen te maken. Na school ging ik eerst naar mijn huis, maar nog steeds geen Teddy. Weer ging ik naar zijn huis, niets. Toen rende ik maar weer terug naar mijn huis.

Een uur later stonden Teddy’s ouders bij ons op de stoep. Mijn moeder deed open.

‘Teddy is gearresteerd voor winkeldiefstal,’ vertelden ze.

Fuuuck!

In mijn eigen kamer luisterde ik het hele gesprek af. Vanaf het begin was mijn moeder ervan overtuigd dat ik er iets mee te maken had.

‘En waar was Trevor?’ vroeg ze.

‘Teddy zegt dat Trevor er niet bij was,’ zeiden ze.

Mijn moeder was sceptisch. ‘Hmm. Weten jullie zéker dat Trevor er niets mee te maken had?’

‘Nee, echt niet. De bewakers zeiden dat er twee jongens waren, maar die andere is ontsnapt.’

‘O, dus Trevor was er wél bij.’

‘Nee, we hebben het aan Teddy gevraagd, en hij zei dat het een andere jongen was. Niet Trevor.’

‘Eh... oké.’ Mijn moeder riep me. ‘Wat weet jij hiervan?’

‘Waarvan?’

‘Teddy is opgepakt voor winkeldiefstal.’

‘Wááát?’ Ik hield me van de domme. ‘Neeee! Dat is krankzinnig. Dat geloof ik echt niet. Téddy? Nooit.’

‘Waar was jij?’ vroeg mijn moeder.

‘Thuis.’

‘Maar jij en Teddy doen altijd alles samen.’

Ik haalde mijn schouders op. ‘Deze keer niet.’

Mijn moeder was even in de veronderstelling geweest dat ze me had betrapt, maar Teddy had me een waterdicht alibi verschaft. Ik ging terug naar mijn kamer met het idee dat het gevaar was geweken.

De volgende dag zat ik in de les toen mijn naam opeens werd omgeroepen. ‘Wil Trevor Noah zich melden bij de rector.’ ‘Oooo,’ riepen mijn klasgenoten. De aankondiging was in elke klas te horen, dus nu wist de hele school dat ik in de problemen zat. Ik stond op en liep naar het kantoor van de rector, waar ik op een harde houten bank naast de deur nerveus ging zitten wachten.

Uiteindelijk deed de rector, meneer Friedman, de deur open.

‘Trevor, kom binnen.’ In zijn kantoor zat het hoofd van de bewakingsdienst van het winkelcentrum, met twee politieagenten in uniform, en mevrouw Vorster, onze klassenleraar. Kortom, een kamer met zwijgende, ijzige, blanke gezagsdragers, en ik als de schuldige zwarte jongen. Mijn hart bonsde. Ik ging zitten.

‘Trevor, ik weet niet of je het weet,’ begon meneer Friedman, ‘maar Teddy is onlangs gearresteerd.’

‘Wát?’ Ik speelde opnieuw de vermoorde onschuld. ‘Teddy? Wat erg! Waarvoor?’

‘Winkeldiefstal. Hij is van school gestuurd en komt niet meer terug. We weten dat er een andere jongen bij betrokken was, en deze agenten gaan de scholen in de buurt af op zoek naar zijn medeplichtige. We hebben je laten komen omdat jij volgens mevrouw Vorster Teddy’s beste vriend bent. Kun je ons vertellen wat je weet?’

Ik schudde mijn hoofd. ‘Ik weet van niets.’

‘Weet je met wie Teddy was?’

‘Nee.’

‘Oké.’ Hij stond op en liep naar een televisie in een hoek van het kantoor. ‘Trevor, de bewaking heeft videobeelden van het hele incident. We willen graag dat je er even naar kijkt.’

Fuuuuuuuuuuck.

Mijn hart klopte in mijn keel. *Het is uit met de pret, dacht ik. Nu sturen ze me van school. Ik ga naar de gevangenis. Ik kan het verder wel schudden.*

Meneer Friedman drukte op ‘play’ en startte de videoband. Het waren korrelige zwart-witbeelden van een beveiligingscamera, maar je kon precies zien wat er gebeurde. Ze hadden zelfs beelden vanuit meerdere hoeken. Teddy en ik die onze armen door het hek staken. Teddy en ik die naar de deuren raceten. Alles stond erop. Na een paar seconden zette meneer Friedman de band stop, met mij van een paar meter afstand midden in beeld. Ik verwachtte dat hij me zou aankijken met de woorden: ‘Wil je nu bekennen?’ Alleen gebeurde dat niet.

‘Trevor,’ zei hij, ‘weet jij of Teddy blanke vrienden had?’

Ik deed het bijna in mijn broek. ‘Wat?’

Ik keek naar het scherm en toen drong het tot me door: Teddy was donker, en ik had een licht getinte huid. Alleen kan zo’n camera niet tegelijk licht en donker onderscheiden. Dus als je mij op een zwart-witscherm naast een zwarte jongen zet, raakt de camera van slag. Als de camera moet kiezen, ben ik wit. Mijn kleur lost op. Op deze videoband waren een zwarte en een witte jongen te zien. Alleen was ik het natuurlijk wel. Het beeld was verre van scherp, mijn gezichtstrekken waren wat wazig, maar als je goed keek, kon je echt zien dat ik het was. Ik was Teddy’s beste vriend. Ik was Teddy’s énige vriend. Ik was de meest waarschijnlijke medeplichtige. Ze moesten in elk geval vermoeden dat ik het was. En toch was dat niet zo. Ze bleven me nog zeker tien minuten uithoren, maar alleen omdat ze zeker meenden te weten dat ik zou weten wie die blanke jongen was.

‘Trevor, jij bent Teddy’s beste vriend. Vertel ons de waarheid. Wie is deze jongen?’

‘Ik weet het niet.’

‘Komt hij je zelfs niet bekend voor?’

‘Nee.’

‘Heeft Teddy je ooit verteld dat hij een blanke vriend had?’

‘Nee, nooit.’

Op een gegeven moment begon mevrouw Vorster namen op te sommen van blanke jongens die het volgens haar konden zijn.

‘Is het David?’

‘Nee.’

‘Rian?’

‘Nee.’

‘Frederik?’

‘Nee.’

Ik bleef denken dat het een truc was, dat ze zouden zeggen: ‘Jij bent het!’ Maar nee. Na een tijdje voelde ik me zo onzichtbaar dat ik bijna verontwaardigd was. Ik wilde eigenlijk overeind springen, naar het scherm wijzen en zeggen: ‘Zijn jullie soms blind? Dat ben

ik! Zien jullie dan niet dat ik het ben?’ Deze mensen zaten zo vast in hun starre, raciale denkbeelden dat ze niet konden zien dat de blanke jongen die ze zochten pal voor hun neus zat.

Uiteindelijk stuurden ze me terug naar mijn klas. De rest van die dag en de weken erna wachtte ik op het onvermijdelijke telefoontje dat mijn moeder zou krijgen. ‘We hebben hem! We weten wie het was!’ Maar dat telefoontje kwam niet.